

Mediji in informacije

Sodišče Evropske unije
SPOROČILO ZA MEDIJE ŠT. 141/11

V Luxembourg, 21. decembra 2011

Sodba v združenih zadevah C-424/10, Tomasz Ziolkowski proti Land Berlin,
in C-425/10, Barbara Szeja in drugi proti Land Berlin

Pridobitev pravice do stalnega prebivališča omogoča samo prebivanje, ki izpolnjuje pogoje, določene s pravom Unije

Prebivanje državljana tretje države pred pristopom te države k Uniji je treba upoštevati pri izračunu minimalnega trajanja pet let, če je bilo to prebivanje skladno s pogoji, določenimi s pravom Unije

T. Ziolkowski in B. Szeja, poljska državljana, sta v Nemčijo prispela pred pristopom Poljske k Uniji – leta 1988 oziroma 1989 – in pridobila dovoljenja za prebivanje iz humanitarnih razlogov v skladu z nemškim pravom, ki sta bili redno podaljšani. Leta 2005 po pristopu Poljske k Uniji sta zaprosila za pridobitev pravice do stalnega prebivališča v Nemčiji v skladu z direktivo o prostem gibanju oseb¹, kar pa jima je bilo zavrnjeno z obrazložitvijo, da nista mogla dokazati, da imata na voljo dovolj lastnih sredstev. To zavrnitev nemških organov sta izpodbijala pred pristojnimi nacionalnimi sodišči.

Bundesverwaltungsgericht (zvezno upravno sodišče, Nemčija), ki mu je bil spor predložen, Sodišče v bistvu sprašuje, ali se lahko prebivanje na ozemlju države članice gostiteljice samo na podlagi nacionalnega prava šteje za zakonito prebivanje v smislu prava Unije. Poleg tega je bilo Sodišču postavljeno vprašanje, ali je treba prebivanje državljanov tretje države pred pristopom te države k Uniji upoštevati pri izračunu trajanja prebivanja pet let za pridobitev pravice do stalnega prebivališča.

Sodišče je razložilo, prvič, **pojem „zakonito prebivanje“** iz direktive. Ugotovilo je, da v tej ni pojasnjeno, kako je treba razumeti izraz „ki zakonito prebivajo“ v državi članici gostiteljici. Prav tako direktiva ne napoti na nacionalno pravo. Torej je treba ta izraz obravnavati, kot da označuje avtonomen pojem prava Unije, ki ga je treba razlagati enotno v vseh državah članicah.

V zvezi s tem je Sodišče poudarilo, da je treba pomen in obseg tega izraza, ki ga pravo Unije ne opredeljuje, določiti zlasti ob upoštevanju konteksta, v katerem se uporabljajo, in ciljev, ki jim sledi ureditev, katere del so.

Sodišče opozarja, da je namen direktive zlasti dati prednost uresničevanju pravice do prostega gibanja in prebivanja evropskih državljanov ob upoštevanju omejitev, predvidenih s pravom Unije. V zvezi s tem direktiva določa pogoje, v skladu s katerimi se lahko državljani Unije in njihovi družinski člani prosto gibljejo in prebivajo v državah članicah, ter pogoje, ki jih morajo izpolnjevati za pridobitev pravice do stalnega prebivališča. Poleg tega je njen cilj preseči sektorski in posamični pristop k navedeni pravici do prebivanja.

Kar zadeva splošni kontekst, direktiva uvaja sistem treh ravni, pri čemer je vsaka povezana s trajanjem prebivanja v državi članici gostiteljici, zadnja raven pa je pravica do stalnega prebivališča, prvič uvedena z direktivo. Ta sistem v bistvu povzema stopnje in pogoje iz različnih instrumentov prava Unije in sodne prakse, ki so obstajali pred to direktivo. Tako najprej določa, da ima državljan Unije pravico do prebivanja v državi članici gostiteljici do treh mesecev brez posebnih pogojev, razen zahteve, da ima veljavno osebno izkaznico ali potni list. Nato za

¹ Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2004/38/ES z dne 29. aprila 2004 o pravici državljanov Unije in njihovih družinskih članov do prostega gibanja in prebivanja na ozemlju držav članic, ki spreminja Uredbo (EGS) št. 1612/68 in razveljavlja Direktive 64/221/EGS, 68/360/EGS, 72/194/EGS, 73/148/EGS, 75/34/EGS, 75/35/EGS, 90/364/EGS, 90/365/EGS in 93/96/EEC (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 5, zvezek 5, str. 46).

pridobitev pravice do prebivanja več kot tri mesece določa nekatere pogoje. Da bi državljani Unije pridobili to pravico, mora zlasti biti delavec ali samozaposlen v državi članici gostiteljici ali imeti dovolj sredstev zase in za svojo družino, da ne bi postali breme sistema socialne pomoči v tej državi, in celovito zavarovalno kritje za primer bolezni v tej državi.² Nazadnje, z direktivo je bila uvedena pravica do stalnega prebivališča v korist državljanov Unije, ki zakonito prebivajo nepretrgano pet let v državi članici gostiteljici.³

Kar zadeva posebni kontekst direktive, več njenih določb za prebivanje pred pridobitvijo pravice do stalnega prebivališča postavlja pogoje, skladne z zahtevami direktive.

Glede na te cilje in na njen splošni in posebni kontekst Sodišče meni, da je treba pojem „zakonito prebivanje“, ki omogoča pridobitev pravice do stalnega prebivališča, razlagati tako, da gre za prebivanje, ki je skladno s pogoji, določenimi v tej direktivi (in sicer biti delavec ali samozaposlena oseba v državi članici gostiteljici ali imeti zase in za svoje družinske člane dovolj sredstev in zavarovanje za primer bolezni). Zato prebivanja v skladu s pravom države članice, ki ne izpolnjuje teh pogojev, ni mogoče šteti za „zakonito“ prebivanje v smislu direktive v zvezi s stalnim prebivanjem.

Sodišče je torej sklenilo, da je treba zadnje pojem razlagati tako, da **državljan Unije, ki je v državi članici gostiteljici prebival več kot pet let samo na podlagi nacionalnega prava te države, ni mogoče obravnavati tako, kakor da je pridobil pravico do stalnega prebivališča, če med tem prebivanjem ni izpolnjeval pogojev, določenih v direktivi.**

Drugič, Sodišče je preučilo **vprašanje, ali je treba prebivanje državljan tretje države v državi članici pred pristopom te tretje države k Uniji upoštevati pri izračunu za pridobitev pravice do stalnega prebivališča.**

Sodišče je poudarilo, da akt o pristopu nove države članice temelji predvsem na splošnem načelu takojšnje in polne uporabe določb prava Unije v navedeni državi, razen odstopanj, izrecno določenih s prehodnimi določbami.

Kar zadeva, natančneje, določbe v zvezi z državljanstvom Unije, je Sodišče že razsodilo, da se uporabljajo od tedaj, ko so stopile v veljavo, in da je zato treba šteti, da se morajo uporabiti za sedanje učinke položajev, ki so nastali pred tem.

V obravnavanem primeru je Sodišče ugotovilo, da v aktu o pristopu ni nobene prehodne določbe o uporabi določb o prostem gibanju oseb za Poljsko, razen nekaterih pravil v zvezi s prostim pretokom delavcev in svobodnim opravljanjem storitev.

Zato se lahko državljani Unije sklicujejo na določbe o stalnem prebivanju, te pa se lahko uporabljajo za sedanje in bodoče učinke položajev, ki so nastali pred pristopom Poljske k Uniji.

Sodišče je sklenilo, da **je treba prebivanje državljan tretje države v državi članici pred pristopom te tretje države k Uniji upoštevati – če ni posebnih določb v pristopnem aktu – za pridobitev pravice do stalnega prebivališča, če je to prebivanje v skladu z zahtevami iz direktive.**

OPOZORILO: Predlog za sprejetje predhodne odločbe sodiščem držav članic omogoča, da v okviru sporov, ki jih obravnavajo, vprašajo Sodišče o razlagi prava Unije ali mu predlagajo, naj odloči o veljavnosti akta Unije. Sodišče ne odloči o nacionalnem sporu. Zadevo reši nacionalno sodišče v skladu z odločbo Sodišča. Ta odločba je enako zavezujoča za druga nacionalna sodišča, ki obravnavajo podoben problem.

Neuradni dokument za medije, ki ne zavezuje Sodišča.

[Celotno besedilo](#) sodbe je objavljeno na spletni strani CURIA na dan razglasitve.

---

² Člen 7(1) Direktive 2004/38/ES.

³ Člen 16(1) Direktive 2004/38/ES.

Kontaktna oseba: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793

Posnetki z razglasitve sodbe so dostopni na „[Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 2 2964106